

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Р4 г 139/2015
08.10.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у поступку предлагача Ј.Ј. из Н.С., ради заштите права на суђење у разумном року, у седници већа одржаној 08.10.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ захтев предлагача Ј.Ј. из Н.С. за заштиту права на суђење у разумном року, којим је тражено да се утврди да је у предмету који се пред Основним судом у Новом Саду води под бројем П 58823/10 предлагачу повређено право на суђење у разумном року, да се Основном суду у Новом Саду наложи да у року од 15 дана одлучи о тужбеном захтеву и да се предлагачу одреди новчана накнада за повреду права на суђење у разумном року у износу од 450.000,00 динара.

Образложење

Предлагач Јелена Јовановић је 07.07.2015. године Врховном касационом суду поднела захтев за заштиту права на суђење у разумном року у предмету који се пред Основним судом у Новом Саду води под бројем П 58823/10. У предлогу је навела да је 02.12.2010. године Основном суду у Новом Саду поднела тужбу ради накнаде нематеријалне штете коју је претрпела у саобраћајном удесу, да је том приликом тужила тешко повређена и да јој је као последица повреде одстрањена слезина и део панкреаса. Сматрајући да у парници по тужби поднетој 2010. године Основни суд у Новом Саду није поступао ефикасно јер првостепени поступак траје готово пет година и у време подношења захтева још увек није укончан, предложила је да се у овом поступку утврди да јој је у наведеном парничном поступку повређено право на суђење у разумном року, да се првостепеном суду наложи да у року од 15 дана одлучи о тужбеном захтеву, као и да се одреди примерена накнада за повреду права у износу од 450.000,00 динара, која би се исплатила из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од 30 дана од дана доношења решења.

Одлучујући о захтеву предлагача на основу члана 8а и 8б Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 116/08... 101/13), Врховни касациони суд је извршио увид у предмет Основног суда у Новом Саду П 58823/10 и оценио да захтев предлагача за заштиту права на суђење у разумном року није основан.

Увидом у предмет П 58823/10 утврђено је да је предлагач 02.12.2010. године Основном суду у Новом Саду поднела тужбу против туженог Јавног предузећа „Дирекција за изградњу“ са седиштем у В., ради накнаде материјалне и нематеријалне штете коју је претрпела у саобраћајној незгоди коју је претрпела у удесу који се догодио 05.12.2007. године у В.. У тужби је навела да је 05.12.2007. године управљала својим возилом крећући се десном коловозном траком улицом ... у В., да је изгубила контролу над возилом и прешла на коловозну траку која је била намењена за кретање возила из супротног смера, да је ушла у путању кретања путничког возила „Лада нива“ којим је управљао А.И. из К. и да је дошло до судара два возила. Тужила је у удесу задобила тешке телесне повреде у виду повреда слезине и стомака, а приликом удара у возило изгубила је свест, те је одмах пребачена у Клинички центар Војводине где је збринута и оперисана. Сматрајући да је до саобраћајне незгоде дошло због тога што је на месту незгоде, на локалном путу у В. пут био неочишћен и залеђен, као и да је неочишћен коловоз била препрека коју тужила није могла предвидети нити избећи, тужила је поднела тужбу против туженог Јавног предузећа „Дирекције за изградњу“ из В., јер је тужено јавно предузеће надлежно за одржавање локалних путева. Тужбом је тражила да се тужени обавезе да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болова због умањења животне активности и наружености, те за претрпљене физичке болове и страх исплати укупно 1.980.000,00 динара, као и да јој на име накнаде материјалне штета због уништеног аутомобила тужено предузеће исплати 350.000,00 динара, са припадајућом каматом на наведене износе.

Одговор на тужбу туженог достављен је 30.12.2010. године, прво рочиште за главну расправу одржано је 19.04.2011. године, а на овом рочишту изведен је и доказ саслушањем тужиле у својству парничне странке. Наредно рочиште, заказано за 29.06.2011. године, је одложено обзиром да уредно позвани сведок, којег је иначе предложила тужила, није приступио, а изостанак није оправдао. Истог дана донето је решење о кажњавању сведока новчаном казном у износу од 30.000,00 динара, а наредно рочиште заказано је за 05.10.2011. године. На овом рочишту изведен је доказ саслушањем предложеног сведока а потом је наредно рочиште заказано за 25.01.2012. године. На предлог тужиле одређено је извођење доказа вештачењем од стране вештака медицинске струке – абдоминалног хирурга и неуропсихијатра, као и вештака машинске струке. Тужени је указао да је у току кривични поступак против тужиле и да је вештачење ради утврђивања висине штете преурањено, обзиром да је основ одговорности туженог споран. Налаз судског вештака машинске струке достављен је 12.12.2011. године, налаз вештака неуропсихијатра 19.12.2011. године, а налаз хирурга 23.12.2011. године. Тужила је поднеском од 20.12.2011. године преиначила тужбу повећањем тужбеног захтева у делу којим је тражена накнада материјалне штете, а 29.12.2011. године је предложила да се изведе доказ вештачењем од стране вештака неурохирурга. Тужени је поднеском од 13.01.2012. године предложио саобраћајно-техничко вештачење струке ради утврђивања околности под којима је дошло до саобраћајне незгоде. На расправи одржаној 28.03.2012. године саслушан је сведок А.И. и одређено је извођење доказа вештачењем од стране вештака специјалисте неурохирурга, на околност умањења животне активности тужиле услед повређивања. Рочишта за главну расправу су одржана 05.10.2012. и 20.12.2012. године, а тужила је у међувремену ургирала да се оконча саобраћајно-техничко вештачење, па је решењем донетим на рочишту од 20.12.2012. године

суд вештачење поверио вештаку В.С., док је раније именованог вештака С.Н. разрешио дужности вештачења. Истовремено, од кривичног одељења Основног суда у Новом Саду затражени су кривични списи ради увида. Вештаци медицинске струке су 29.01.2013. године доставили усаглашен налаз и мишљење, из ког произилази да укупно умањење тужиљине животне активности износи 39%. Поднеском од 01.03.2013. године судски вештак саобраћајне струке вратио је списе првостепеном суду са образложењем да је кривични спис по жалби достављен Апелационом суду у Новом Саду и да због наведеног није у могућности обави вештачење. Након рочишта одржаног 26.03.2013. године заказано је рочиште за главну расправу 10.06.2013. године, које није одржано због спречености поступајућег судије, а наредно је заказано за 17.10.2013. године.

У међувремену, тужени је поднеском од 23.09.2013. године обавестио суд да је кривични поступак правноснажно окончан, да је тужиља због догађаја од 05.12.2007. године оглашена кривом за извршење кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја и изречена јој је условна осуда. Налаз вештака саобраћајне струке достављен је суду 04.10.2013. године, међутим, рочиште заказано за 17.10.2013. године је одложено на предлог пуномоћника тужиље, који је тражио рок ради изјашњења на налаз вештака. На рочишту одржаном 24.12.2013. године салушан је судски вештак саобраћајне струке. Рочиште заказано за 18.03.2014. године није одржано, јер је на овом рочишту достављен поднесак Општинске управе Општине В.. Наредно рочиште заказано је за 19.05.2014. године и на овом рочишту саслушан је вештак саобраћајне струке В.С., одређено је контролно саобраћајно вештачење које је поверено вештаку М.К., као и допунско вештачење вештака машинске струке. Судски вештаци су 29.05.2014. и 13.06.2014. године доставили писане налазе и мишљење. Рочиште заказано за 24.09.2014. године није одржано због обуставе рада адвоката на територији Републике Србије, а поднеском од 14.11.2014. године тужиља је поново преиначила тужбени захтев повећањем тужбеног захтева у делу којим је тражена накнада материјалне штете за уништено возило, сагласно допунском налазу вештака машинске струке. Налаз и мишљење вештака саобраћајне струке достављен је суду 12.12.2014. године. Рочиште заказано за 15.12.2014. године одложено је за 02.04.2015. године, због обуставе рада адвоката, о чему је пуномоћник тужиље обавестио суд тражећи одлагање. Рочиште заказано за 02.04.2015. године није одржано због дојаве да је у згради суда бомба, док је рочиште од 18.05.2015. године такође одложено, јер судски вештак М.К. није приступио. Судски вештак М.К. саслушан је на рочишту одржаном 02.07.2015. године и на истом рочишту је закључена главна расправа, међутим, решењем од 17.07.2015. године, главна расправа је поново отворена ради допуне доказног поступка. Допунски налаз и мишљење судског вештака достављен је суду 31.07.2015. године, а на наредном рочишту за главну расправу 04.09.2015. године поново је саслушан вештак машинске струке и закључена главна расправа. Препис првостепене пресуде П 58823/10 од 04.09.2015. године, којом је тужбени захтев тужиље делимично усвојен, експедован је пуномоћницима странака 09.09.2015. године. Према јавно објављеним подацима на Порталу судова Србије, у време одлучивања о тужиљином захтеву за заштиту права на суђење у разумном року предмет није био правноснажно окончан, обзиром да су 29.09.2015. године обе парничне странке против првостепене одлуке изјавиле жалбу.

Одредбом члана 8а став 1. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 116/08 са изменама и допунама) прописано је да странка у судском поступку која сматра да јој је повређено право на суђење у разумном року може непосредно вишем суду поднети захтев за заштиту права на суђење у разумном року. Према ставу 2. истог закона, захтевом из става 1. овог члана може се тражити и накнада за повреду права на суђење у разумном року. Ако непосредно виши суд утврди да је захтев подносиоца основан, може одредити и примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права на суђење у разумном року (члан 8б став 1. истог Закона).

Окончање судског поступка у оквиру разумног рока је право учесника у поступку које проистиче из члана 32. став 1. Устава Републике Србије, члана 10. Закона о парничном поступку и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода измењене Протоколом бр.11. Разумна дужина трајања судског поступка је оптимално потребно време за одлучивање о праву странке које је спорно, да би се отклонила неизвесност, а странка добила сазнање да ли јој одређено право припада, чиме се обезбеђује и правна сигурност странака. Међутим, оптимално потребно време за окончање поступка је релативна категорија, која се процењује у сваком конкретном случају, на основу околности које се тичу сложености чињеничних и правних питања у судском поступку, понашања подносиоца захтева за заштиту права на суђење у разумном року, поступања суда, природе захтева и значаја предмета спора за подносиоца захтева.

Анализирајући поступање суда и дужину трајања судског поступка пред првостепеним судом, Врховни касациони суд је имао у виду околност да је првостепени парнични поступак трајао четири године и десет месеци, али и околност да је у конкретном случају поступање по тужби тужиље, а овде предлагача, подразумевало расправљање и оцену низа сложених чињеничних и правних питања, као и извођење већег броја доказа. Ради утврђивања битних чињеница у погледу узрока штете и основа одговорности туженог, висине претрпљене материјалне и нематеријалне штете и доприноса тужиље њеном настанку било је нужно спровести неколико вештачења и саслушати више сведока. Истовремено, тужиља је и сама допринела дужини трајања поступка јер је у два наврата преиначила тужбу и током поступка предлагала нове доказе који нису предложени у првобитно поднетој тужби, а првостепени суд је, налазећи да је потребно да се чињенична питања битна за одлуку о тужбеном захтеву додатно расправе, у неколико наврата наложио да се налази вештака допуне и усагласе. Ценећи поступање суда у конкретном случају, Врховни касациони суд је имао у виду сложеност чињеничних и правних питања у конкретном парничном предмету, понашање подносиоца захтева и посебно чињеницу да увидом у предмет нису уочени периоди неоправдане процесне неактивности суда, те налази да у овом случају сложеност предмета оправдава дужину трајања поступка. Поштовање права на суђење у разумном року, те поштовање начела економичности и ефикасности поступка не може превагнути над начелом „доброг вршења правде“, нити довести у питање квалитет правне заштите на коју странке имају право. Због наведеног, независно од чињенице да је првостепени парнични поступак у овом случају трајао више од четири године, Врховни касациони суд је оценио да за сада није дошло до повреде права предлагача на суђење у разумном року, што захтев чини неоснованим.

Како је захтев предлагача да се утврди да јој је повређено право на суђење у разумном року је одбијен, предлагач нема право на правичну накнаду у смислу одредбе члана 8б Закона о уређењу судова, нити је основан захтев да се првостепеном суду наложи убрзање поступка, посебно имајући у виду чињеницу да је након подношења захтева, а пре доношења овог решења, првостепени поступак окончан пресудом П 58823/10, којом је тужбени захтев делимично усвојен.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци решења.

**Председник већа судија
Снежана Андрејевић,с.р.**